

УСТРЕМЕНА В БЪДЕЩЕТО

Младата художественотворческа интелигенция винаги е чувствувала топлите грижи и внимание на партията — достатъчно е да си припомним само забележителното писмо на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС или решението на Политбюро на ЦК на БКП за работата с младите. Мъдрата и далновидна партийна загриженост за израстването на творческата смяна, за нейното идейно и художествено укрепване и извисяване е в същност естествен израз на съзидателния устрем на нашето общество, на неговата увереност в утрешния ден и стремеж да изгради още днес фундамента на бъдещите успехи. Неразделна част от своя народ, и младата художественотворческа интелигенция участва в неговия поход към бъдещето; кръвно свързана със своя народ, тя е приела неговите цели и стремления като свои цели, впрегнала е творческите си възможности за осъществяване на епохалната задача — формиране на всестранно и хармонично развита социалистическа личност и изграждане на едно общество, живеещо по законите на красотата. Опирайки се на опита на своите по-възрастни колеги, в тясно творческо сътрудничество с тях, младите творци от всички изкуства и области на културата имат вече реален принос в развитието и извисяването на социалистическо-реалистическото ни изкуство, в постиженията на културния фронт. Но същевременно днешните успехи са само кънговете на утрешните плодове. В този смисъл грижата на партията и правителството за младите творци е не само израз на доверие, но и на мъдра държавническа далновидност — защото тя е в същност грижа за бъдещето на българското изкуство и култура.

Поредният израз на тази загриженост, на конструктивната априлска ленинска политика в областта на художественото творчество и културата бе проведената в края на миналата година Национална конференция на културата за работата с младата художественотворческа интелигенция и нейната роля в изграждане на културата на развитото социалистическо общество.

Неслучайно като девиз на конференцията бяха взети думите на др. Тодор Живков: „Ние виждаме в лицето на младата творческа интелигенция утрешния ден и утрешното лице на нашата култура, на нашата литература и изкуство и бихме искали този ден да бъде колкото се може по-светъл и плодотворен, това лице да бъде колкото се може по-прекрасно и благородно. Нашата грижа за младите е грижа за бъдещето на българската литература и изкуство.“ Именно грижата за бъдещето на нашата култура и изкуство, желанието да се създадат оптимални условия за разгръщане творческите способности на младата смяна, да се създадат необходимите предпоставки, за да може тя да изпълни достойно историческата си мисия в изграждането на културата на развитото социалистическо общество, бяха основната задача на конференцията.

Националната конференция на културата се проведе в един важен момент в развитието на младата художественотворческа интелигенция. Това е моментът, когато немалките досегашни постижения трябва да се извисят на качествено ново равнище. Неоспорим факт е, че младата смяна има респектиращи успехи във

всички области на изкуството и културата — в литературата и живописа, в кино-то и театъра, в музиката и архитектурата и пр. Немалко творци със своите произведения ни заставиха да заличим снизходителния нюанс в определението „млади“, получиха международно признание. Всичко това говори за навлизане в периода на творческата зрелост, убедително доказва, че изкуството, създавано от младата художественотворческа интелигенция, е органична съставка в общия процес на развитие на социалистическо-реалистическото ни съвременно изкуство, неотделима и пълноценна част от културата на социалистическа България.

Ала именно постиженията на младата смяна в изкуството очертават и хоризонта на все още непостигнатото, на предстоящите задачи. Защото ускореното всестранно — в това число и културно — развитие на нашата страна поставя изискването за създаване на социалистическа класика, за нови идейни и естетически открития, които да обогатяват не само съкровищницата на българската култура, но да имат и общочовешко приносно значение. С други думи, касае се за качествен скок в развитието на нашето изкуство и култура — скок, който трябва да бъде извършен с усилията на творците от всички поколения, но преди всичко от онези, които сами са утрешният ден на творчеството.

В тясна връзка с казаното по-горе е и ролята на младата художественотворческа интелигенция в движението за всенародно естетическо възпитание, за пробуждането и разгръщането на творческото начало у всеки човек, за изграждането на универсално и хармонично развити социалистически личности. И тук направеното е немалко, но много повече предстои. А за мащабите и значимостта на тази задача може да се съди по една уникална в световен мащаб инициатива — проведената през 1979 г. у нас Международна детска асамблея „Знаме на мира“ и нейното продължение, срещата „София'80“, — която на дело показва важността на проблема за развитие на творческото начало у всекиго още от най-ранна възраст като предпоставка за осъществяване на правото на всеки индивид да усъвършенствува у себе си творческия порив в пътя към Единството, Творчеството и Красотата.

На тези жизнено важни за по-нататъшното развитие на младата художественотворческа интелигенция проблеми бе посветена Националната конференция на културата. И, както подчерта в своя доклад „Работата с младата художественотворческа интелигенция и нейната роля в изграждане на културата на зрялото социалистическо общество“ з. д. к. Милчо Германов, първи зам.-председател на Комитета за култура, от дълбокия анализ на постиженията и нерешените проблеми следва един основен извод:

„Главно съдържание на нашата работа с младата художественотворческа интелигенция следва да бъде органичното съчетаване на идейно-политическото възпитание с овладяването на професионалното майсторство, формирането на гражданска позиция и класово-партийни критерии, свързването на младите творци с живота на народа и борбата за изграждане на развито социалистическо общество, сголемите идеи и проблеми на съвременната епоха, осигуряването на всички необходими обществено-политически, икономически и професионално-творчески условия за свободна изява на младия талант, за обогатяване на изкуството на социалистическия реализъм.“

В своя съдоклад „Творци на днешния и утрешния ден“ з. д. к. Иван Славков се спира на работата на Националния клуб на младата художественотворческа интелигенция. Тази уникална организационна форма или, както го наричат поетите, това „съдружие на музите“, доказва своята жизненост през десетилетието на съществуването си. И нещо повече — доказва своята незаемимост като естет-

вена среда за идейно-политическото и професионално-творческото израстване на младите творци, за тясно сътрудничество между отделните секции и с това — за осъществяване на мултипликационен ефект в дейността им. Наред с това НКМХТИ играе и важна роля като свързващо звено между младите творчески попълнения и ЦК на ДКМС, като неопенен потенциал на Комсомола за осъществяване на инициативите в областта на културата, изкуството и образованието.

Обобщавайки резултатите от близо десетгодишното съществуване на Националния клуб на МХТИ, както и новите перспективи, произтичащи от предстоящите задачи пред младата творческа смяна, з. д. к. Иван Славков подчерта:

„Цялата тази дейност говори за една повишена обществено-политическа активност на подразделенията на Националния клуб, за порасналото чувство на отговорност на младите творци и в крайна сметка — за едно ново съзнание, породено от чувството за съпричастност към проблемите на нашия съвременник, към големите задачи на времето, към колективния дух на епохата, предизвикан от устрема да се върви с дружни сили напред. Младите творци участвуват в тази многостранна и немалка по обем дейност доброволно, нещо повече — с пълното съзнание, че така дават принос за ускоряване процеса на духовно съзряване на нашия народ. Ето защо за нас е особено ценно доверието, което ни оказва нашата партия, и оценката, дадена от др. Тодор Живков: „Ние вярваме в нашата млада творческа интелигенция. Вярваме в нейните политически позиции, в нейната кръвна свързаност с народа, в нейното будно обществено чувство, възискателност и отговорност.“

В двудневната работа на Националната конференция на културата взеха участие делегати от цялата страна. Особено оживени бяха заседанията на отделните творчески секции, в които се дискутираха същностни проблеми на развитието на отделните изкуства, търсеха се пътища към по-нататъшно идейно-художествено изписване на творчеството на младите. Не бяха отминати и недостатъците, пропуските и пречките, с които понякога се налага да се сблъскват младите творци. Така заседанията на секциите се превърнаха в израз на колективното творческо самосъзнание на младата художественотворческа интелигенция, на стремежа ѝ в порядъка на откровено, критично и самокритично обсъждане да обгледа постиженията и неуспехите, да свери насоките на развитието с поставените задачи, за да намери по този начин най-верния път за реализирането им; да даде — пред самата себе си и пред народа — един честен, самокритичен и самовзискателен отчет за постигнатото и непостигнатото. Отчет, който е и обещание за нова напрегната и ползотворна дейност на фронта на културата и изкуството; който със самокритичността и себевзискателността си е и гаранция, че обещаното ще бъде изпълнено.

Кулминационна точка на Националната конференция бе приемането на комплексна програма на националния комплекс „Художествено творчество, културна дейност и средства за масова информация“ за работата с младата художественотворческа интелигенция и нейната роля в изграждането на културата на развитото социалистическо общество.

Тази програма е качествено нова стъпка в работата с младите творци. Тя представлява конкретизация на изключително ценните, програмни по същността си партийни документи, каквито са словото на др. Тодор Живков на срещата на Секретариата на ЦК на БКП с участниците в Третата национална конференция на младите литературни творци, неговото Писмо до ЦК на ДКМС, както и Решението на Политбюро на ЦК на БКП от 28. XI. 1978 г. В своите разработки Комплексната програма се опира на натрупания положителен опит, като го привежда в съответствие с новите изисквания и задачи, които стоят пред творческата смяна. Същевременно наред с опита на БКП, ДКМС, Комитета за култура и творческите съюзи

са взети пред вид и постиженията на братските социалистически страни начело със Съветския съюз в издирването, формирането и пълноценната реализация на младите таланти.

По своята същност приетата програма е комплексна, единна, дългосрочна и отворена. Съществени нейни черти са:

— извеждане на преден план на качествените критерии в цялостната работа с младата художественотворческа интелигенция и за младата художественотворческа интелигенция;

— създаване на оптимални условия за навременното откриване, качествената подготовка и цялостната и пълноценна реализация на младите художествени таланти;

— последователно прилагане на комплексния подход във възпитаването и подготовката на младата творческа смяна;

— получаване на интегрално, комплексно въздействие и преодоляване на ведомствената разпокъсаност в работата с младите таланти.

Фундаментално начало в програмата е марксистко-ленинското разбиране за същността на таланта като единство на генетични и социални фактори, при което определящо значение за неговото развитие и реализация има социалният фактор. Само в обществото и благодарение на обществото човек осъществява своя творчески потенциал в естественото си развитие. Само при благоприятни социални условия творческите сили, заложи у човека, могат да се разгърнат всецяло и да получат пълноценна, обществено значима реализация.

Комплексната програма си поставя като основна цел навременно откриване, всеотдайно обществено-политическо, нравствено и професионално формиране и високоефективна социална реализация на младите художествени таланти. Издигане на качествено нов етап работата с младата художественотворческа интелигенция и повишаване нейната роля в изграждането на зрялото социалистическо общество.

Както се вижда, в Комплексната програма са обхванати трите най-важни момента на проблема за пълноценната социална реализация на таланта, които по същество са и трите етапа на същата тази реализация: откриването на художествените заложи и склонности у индивида: подготовката на надарената личност, нейното идейно и професионално-творческо израстване като неотменимо условие за пълноценната й реализация; и накрая — самата социална реализация. Именно това гарантира високата ефективност на програмата, нейната ползотворност и перспективност.

Приетата Комплексна програма е документ от изключителна важност, който очертава магистралната линия в развитието на нашата култура и изкуство до началото на ХХІ в. Тя е и още едно доказателство за грижите на партията и вниманието ѝ към младата художественотворческа интелигенция. А, както е известно, доверието и грижите имат още едно название: отговорност. Защото те са признание за историческата отговорност, която лежи на раменете на младата творческа смяна, и израз на увереност, че тя ще съумее да изпълни достойно своя дълг. Затова и Националната конференция е още един стимул за младите творци — стимул за напрегнат и вдъхновен творчески труд, за да бъде претворен и в областта на изкуството и културата стратегическият девиз на партията: „Дела, дела и пак дела!

Литературна мисъл